

DOKUMENTUMOK A MAGYAR PARTIZÁNHARCOK TÖRTÉNETÉHEZ

A magyar partizánmozgalom történetének feltáratlansága indított arra, hogy a kutatás számára hozzáférhetővé tegyem e hősies harcok történetére vonatkozó, birtokomban levő eredeti dokumentumokat. Az itt közzétett okmányok a partizánmozgalomnak nem rendkívüli jelentőségű eseményeit tárják fel, mégis szükségesnek tartom ezek leközlését. Alig áll rendelkezésünkre eredeti forrásanyag a fasizmus elleni harc történetére, s ezért — úgy hiszem — a magyar partizánmozgalom hétköznapijait megvilágító okmányok is közelebb viszik történetírásunkat, hogy teljesebb képet nyerjen és adjon az érdeklődőknek a partizánharcok körülményeiről.

Mindkét dokumentum a vezetésem alatt állt partizáncsoport életére és tevékenységére vonatkozik.

*

I.

Felderítő jelentés

Egy ragyolci parasztlány jelenti a partizáncsoportnak, hogy a nap folyamán falujában milyen ellenséges katonai mozgást észlelt

1944. december 19.

Jelentés.

Az éjjel folyamán nem történt semmi jelenteni való. Reggel 8 órakor érkezett Ragyolcra 36 német trén élelmezési oszlop; amin hús és bor volt megfigyelhető, majd utána érkezett még 9 trén és ezeket azonnal beszállásolták, majd később 3/4 10 órakor a csomai hegyről Béna irányából 15 orosz foglyot hoztak be a németek Ragyolcra. 1/2 11 órakor 2 gépkocsi haladt végig Ragyolcon Fülek irányába. A sebesültek szállítása

szüntelen folyik be Ragyolcra és ki. 3/4 11 órakor egy lovas és egy kerékpáros haladt Ragyolcon keresztül. — Fülel felé. Továbbá egy jelentés szerint a németeknek a beraktározott lőszer Somos és Sátoros között a Kismalomban a csendőr kaszárnya mellett a Grosszman féle házban [van] 11 órakor egy motorkerékpáros hírvivő haladt keresztül Ragyolcon Salgótarján irányából, majd utána egy német trén szekér szintén Fülel felé haladt. Fülel felől Salgótarjánba pedig mindjárt jött egy magyar motorkerékpár két katonával.

Egy jelentés szerint a Somos—Sátoros közötti vasúti hidat felrobantották tegnap délután 1/2 2 órakor állítólag a németek. 1/4 12 órakor Fülel felől Salgótarján irányába Ragyolcon keresztül 2 német szekér [haladt], több mint valószínű, hogy lőszert szállítottak, mert négyes fogatolt jármű volt. Utánuk pedig három hernyótalpas teherkocsi, ágyút vonatva maguk után, majd Salgótarján felől Fülel irányába két nagy teherkocsi haladt majdnem üresen, de több mint valószínű sebesülteket szállított. 12 órakor Salgótarján felől egy zárt német teherkocsi, ami Fülel felé haladt, majd ugyanabban az időben Fülel felől egy ugyanolyan zárt kocsi Salgótarján irányában. 3/4 1 órakor 2 nagy teherszállító jelentéktelen katonával Salgótarján irányába haladt.

Más írással:

Vége

(Sürgős és fontos jelenteni való, de okvetlen több oroszot kellene kivinni a csapathoz. A csoport számát még nem tudni, de elég sokan lesznek, 4—5 ember jöjjön értük), (de jól fölszerelve, mert nekik nincs semmijük.)

Egy kis tévedés történt, mert már megbeszélték az oroszok együtt, hogy csak öten mennek, mert a többi nem elég erős és nem megbízható; van köztük egy tiszt is, aki megy.

Tehát, ha esetleg nem jönne értük senki; majd el lesznek irányítva a pontos helyre az éjszaka folyamán.

Más írással:

1944. december 19.

II.

Napiparancs

A Nógrádi-partizánegység megalakulása; az egység törzsének felosztása. Rendelkezés a szolgálati formákat illetően. Felhívás a partizánfegyelem feltétlen megtartására. — Álláspont, 1944. december 20.

Nógrádi partizánegység.

D. 2. sz. napiparancs.

Álláspont, 1944. évi december hó 20-án.

1. *A csoport egységgé alakulása.* Tekintettel feladatunk tömegmunka jellegére, a lakossággal máris fennálló széleskörű kapcsolatainkra, fegyveres erőnk növekedésére, és más partizáncsoportok hozzánk való lecsatlakozására, a mai napon *egységgé* alakultunk.

2. *Az egység törzse* a következő: Nógrádi Sándor alezredes, egységparancsnok; Tömpe András szds., egység politikai biztos; Lapsov Jenő szds., törzsparancsnok; Molnár I. János szds., g. h. főnök; Sandoval José szds., a műszaki osztag főnöke; Rachmanov Szergej hfdgy., felderítő pk.; Bandur Gyula, az egység pk. segítőtársa. — *Az I. szd. pk.-a* Rubcov Fedor zls., helyettese Benyus János; *II. szd. pk.* Hatvany Vince hdgy., helyettese Bodnár László. — *A felderítő pk. helyettesei* Papp Béla zls., és Večera Pavel zls.

3. *Szolgálati formák.* A törzs tagjain és az ügyeletes tisztén kívül a törzsszobába belépni csak az ügyeletes tiszt engedélyével szabad. Az ügyeletes tiszt bebocsátás előtt engedélyt kell, hogy kérjen a pk-tól, vagy helyettesétől. — Panasz, vagy kérelemmel kihallgatásra jelentkezők előbb század pk-uknál, azután az ügyeletes tisztnél¹ kérnek engedélyt². — Minden partizánnak tisztában kell lennie azzal, hogy katonai titkok elárulása, fegyver elhagyása, szökés, vagy más súlyos bűn esetén a partizánítélkezés teljes szigorral fog lesújtani rá. De kisebb vétségek is, mint az őrfeladat pontatlan teljesítése, fegyver rendetlen tartása, fegyvelmezetlenség általában, minden egyes partizán karakterisztikájába (minősítésébe) felvételik és megfelelő alkalommal illetékes helyre továbbadásra kerül.

Nógrádi Sándor alez.
egység pk.

Tömpe András szds.
egység pb.

N. S.

¹ Utána törölve: „iratkozni fel.”

² Utána törölve: „Az ügyeletes tiszt minden reggel 9 h-kor jelenti a pk-nak a kihallgatásra jelentkezők névsorát és a kihallgatás tárgyát.”

